

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 330 din, četrtletna 150 din; plačiliva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje — TEKOČI RAČUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu Štev. 606-70/3-24

Stev. 4 (162)

LETNO X.

NOVO MESTO, 29. JANUARJA 1959

IJSKA KN
A JARC/
NESTO

ESTO

UREUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predel Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vracamo — TISKA Casopisno podjetje — Slovenski poročevalci v Ljubljani

S PROSLAVE STIRINAJSTE OBLETNICE POKRAJINSKE KONFERENCE SPZZ

Veliko slavje v Črnomlju

Na nedeljski proslavi 14. obletnice pokrajinske konference Slovenske protifašistične ženske zveze v Črnomlju se je zbralo v domu Prosvetnega doma nad 300 žena in gostov. Konferenca so se med drugimi udeležili tudi znani partizanski borce Franc Leskoček-Luka, Pepe Kardeljeva, dr. Jože Vlifan, Boris Zihler, Janez Hribar, Albina Maljeva, Niko Silih, Marjana Drakslerjeva, Ivan Novak, Očka, Mica Jančarjeva, Tina Sušteršič, dr. Jože Rus, Franek Lubelj, Franc Pirkovič in Niko Belopavlovič.

Bela krajina je sprejela preteklo nedeljo v goste številne najzaslužnejše žene in ostale najvidnejše prvovalce ter predstavnike ljudske oblasti. V Črnomlju je bila namreč otvorjena prireditev v sklopu proslav letosnjega jubilejnega leta 40. obletnice KPJ in SKOJ — proslava 14. obletnice pokrajinske konference Slovenske protifašistične ženske zveze. Proslava je bila v Prosvetnem domu v Črnomlju, to je v isti dvorani, kot je bilo 14. in 15. januarja 1945 pokrajinsko zborovanje SPZZ za Dolenjsko in Notranjsko, katerega sta sklicala IO OF in glavni odbor SPZZ. Tačratnega zborovanja se je udeležilo nad 400 odpo-

Precejšnji napredek

V SEVNICI — prva žolska zadružna Ustanovila je 42 članov 10. januarja. Več berite na tej strani današnje številke.

TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK si je v preteklem tednu omislila kavarna na Glavnem trgu v Novem mestu. Obisk bo tudi ta zdaj prav gotovo večji, saj imamo zdaj v dolenski metropoli še dva televizorja v javnih lokalih.

NOV TRGOVSKI LOKAL brez Kmetijske zadružne Videm-Krško (desni breg) na Gubčevi cesti v bližini stavbe DOZ. Vse kaže, da bodo novo prodajalno za sadje, zelenjavo in podobna hranila kmalu odprili.

NA SENOVEM se množične organizacije že pripravljajo na počasnitve krajevne praznika, o katerem bomo v prihodnji številki obširno poročali.

KLUB OZN so ustavili v trebošniški leti Vinika Paderščka na novomeški gimnaziji. Ima 11 članov in je že v sti. Kih s Centrom mladinskih klubov OZN, ki je v Celju.

Občni zbor sindikalnih podružnic v občini Videm-Krško so zaključeni. Za razliko od dosedanjih, so bili letosnjih posveti predvsem sindikalnemu delu. Člani podružnic so na njih reševali stvarne naloge in prav zato so bile razprave zelo živahne.

Delavci že cutijo obrat, ki v tem delu, kot splošno ljudsko, torej tudi kot svojo lastnost. Načenjali so vprašanje notranjih odnosov v kolektivih,

dotaknili so se družbenih prehran, ker vidijo, da podjetja, kjer so že uveli obratne mense, mnogo bolje uspevajo. V številnih podjetjih so zahtevali razne strokovne tečaje, v nekaj primerih tudi pisanje po učinku. Na mnogih občnih zborih so pravzaprav člani zborov pravzajalcov svojim kolektivom, ki so jih izvolili.

Za dosedanjih občnih zborov so bili zaradi precej razgibanega sindikalnega dela v občini Videm-Krško na dostojni tehnični višini. Letosjni so pokazali še nekaj novih uspehov. Sindikalne podružnice so se lotile reševanja stvarnih nalog in torej prenehale s politično besedovanjem. Cutiti je močan porast prodiranja zavesti, da je odnos komuna — podjetja temelj sedanja ureditve in da je zato treba večno vprašati reševati v tem okviru. Razen tega so letos uspešno rešili tudi kadrovsko zasedbo v sindikalnih vodstvih.

Linenovemu spominu

V pondeljek zvečer je preredila novomeška Ljudska univerza spominsko proslavo ob obletnici smrti Vladimira Iljiča Lenina. O velikem revolucionarju in učitelju proletariata je govoril predsednik OLO tov. Franc Pirkovič, sodelovali je tudi moški pevski zbor PD Dušan Jereb.

M. S.

Dva razgovora v Vidmu-Krškem

»Kaj menite, katera je najpomembnejša naloga vaše občine v letu 1959?«

»Naloga na žalost ni le ena, ampak jih je več. V prvih vrsti smo skušali v sodelovanju s podjetji reševati stanovanjsko vprašanje, ki je iz leta v letu bolj pereče.

Preskrba našega mesta s sedjem in zelenjavno ne poteka v re-

lati. Odkar je bila odprta avtocesta, je usmerjen velik del prometa iz Stajerske skozi Videm-Krško, ker imamo urejen dovoz na avto cesto. Ureditev ceste terjajo od nas že higienični oziroma, saj povzroča močan promet poleti neznosen prah, pozimi in

rizen in gostinstvo, bomo morali temeljito preurediti tudi že obstoječo gostinstvo mrežo, saj marsikko ne zadošča niti osnovnim sanitarno-higieničkim predpisom.

S povečanjem področja naše občine je postal pereč tudi vprašanje lokalnih prometnih zvez. Krajevnim uradom in odborom bomo skušali sicer preputiti čimveč pristnosti, vendar s tem vprašanje še ni rešeno. Videm-Krško postaja središče. Pojavile so bodo težave za-

(Nadaljevanje na 3. strani)

du. Trgovska mreža bomo zato letos usmerili v pogodbeno oskrbo preko kmetijskih zadrug. Ce tudi tako ne bo uspeha, bomo morali razmišljati o posebnem trgovskem podjetju za sadje in zelenjavno, vendar upamo, da bo pogodbena preskrba na redil konec dosedanjim težavam.

Pred nami je še ena pomembna naloga. Naso glavno prometno živo v Vidmu-Kršku, Gubčev cesto, moramo modernizirati. Odkar je bila odprta avtocesta, je usmerjen velik del prometa iz Stajerske skozi Videm-Krško, ker imamo urejen dovoz na avto cesto. Ureditev ceste terjajo od nas že higienični oziroma, saj povzroča močan promet poleti neznosen prah, pozimi in

v deževnem vremenu pa so hujša na obeh straneh ceste poskrpljene tudi meter in pol visoko z blatom, da o ſipah v izložbenih oknih niti ne govorimo. Skropljene ceste nas stane vsako leto 700 tisoč dinarjev, čeprav težavo s prahom samo omili. Kredit, ki bi ga najeli za ureditev ceste, ce pa dosegam, ali kakršno kolik drugo rešitev, bi torej brez težav v osemih ali devetih letih izplačali.

Lokalnim cestam bomo morali posvetiti mnogo pozornosti. To zahteva od nas razvijajoča se kmetijstvo in turizem. Naj pomemben primer področja Seče-Velik trn, kjer prebivalci lani niso mogli prodati sadja, ker nimajo ceste za odvoz. Ima več lepih turističnih postojank, na primer Sremič in Libno, kamor bomo morali zgraditi sodobne ceste. Da bi razvila tu-

risem in gostinstvo, bomo morali temeljito preurediti tudi že obstoječo gostinstvo mrežo, saj marsikko ne zadošča niti osnovnim sanitarno-higieničkim predpisom.

S povečanjem področja naše občine je postal pereč tudi vprašanje lokalnih prometnih zvez. Krajevnim uradom in odborom bomo skušali sicer preputiti čimveč pristnosti, vendar s tem vprašanje še ni rešeno. Videm-Krško postaja središče. Pojavile so bodo težave za-

(Nadaljevanje na 3. strani)

OD 1. DO 26. JANUARJA 1959:

1.189 novih naročnikov

Se 209 novih naročnikov se je v minulem tednu priključilo rednim bralcem in prijateljem Dolenjskega lista. Akcija seveda še ni zaključena, saj se je list v mnogih mestih in vseh novoprisključenih občin zapravljala še dobro predstavil, o čemer govore tudi številke iz teh krajev. Zato še vedno prosimo zlasti odbornike SZDL Novo mesto, svojim članom, saj bodo le tako sproti obvezeni o vseh najvažnejših dogodkih, delu, nalogah in uspehih, ki jih dosegamo v okraju.

Od 1. do 26. januarja se je na DOLENJSKI LIST naročilo skupno 1189 novih naročnikov iz teh krajev:

Občina BREZICE	180 novih naročnikov
Občina SENOVO	47 novih naročnikov
Občina SEVNICA	233 novih naročnikov
Občina VIDEM-KRŠKO	118 novih naročnikov
Stari del okraja	473 novih naročnikov
Razne pošte v LRS in FLRJ	123 novih naročnikov
Inozemstvo	15 novih naročnikov

Prve tri številke letosnjega leta so razprodane. Po novno spročamo vsem starim in novim naročnikom, da bodo začeli pobirati naročino za prvo polete 1959 (300 din) pismeno prihodnjem tednu.

V. M.

RUPENOVA MAMA JE UMRLA

Zgodaj ovdovela mati s petimi otroki je že v starosti Jugoslaviji stopila na težko pot revolucionarne voja. Pričela se je boriti proti krvicam in zastiranju. Hramila in pojila je svoje otroke in pomagala poslov, kjer je bilo treba. Nasprotikom je wedno povedala resnico v oči. Bala so je in prav zato govorili: Rupenova moramo umriti!

Prišla je vojna. Njeni otroci, najdražje kar je imela, so med prvimi prijeli za orožje.

Prvič je vojna. Njeni otroci, najdražje kar je imela, so med prvimi prijeli za orožje.

Katja je v ognju revolucije kot borka med borki. Zato so jih ubili in ji pomagali, ker je tudi ona pomagala drugim.

Bližala se je svoboda. Ze tako redka, vedno na hitro napisana pisma od Katje, so nehalo prihajati. Skrb je ključala v njem srcu. Kaj je z mojo najdražjo, s Katjo? Prišla je svoboda. Rupenova mama se je vrnila v Mirno peč. Borki so se vrčali domov. Prišla je Mara, toda Katje ni bila. Materi ni mogeo lagati, niso ji povedali, sama jo zaslutila, da je ne bo več. Grenka kapla je kanila v radost svobodnih dnevnih. Ni je zlomila. Pomagala je graditi novo in vse svoje ljubeče srce je posvetila svojim vnučkom.

Pionirji iz odreda, ki nosi ime njene ljubljene Katje, so prihitali na redka pisma, njeni srce pa se trepetalo v nenehni skrbi. Sovražnik je divjal. Izpolili so ji hišo — domače opnješje njenih otrok — in ji preposedali vstopiti vanjo. Beza je, se skrivala in delala za partizane. Vsak košček kruha, ki ga je delal borem, je bil kakor da ga je odrezač svec Marij ali Mari. Takrat je bila vredno stisnilo okoli srca vprašanje: Kdo ve, kod hodita zdaj?

Kadar so belogradisti vdrli v Mirno peč, so vedno najprej

Tako jih je vzgojila. Prihajala so redka pisma, njeni srce pa se trepetalo v nenehni skrbi. Sovražnik je divjal. Izpolili so ji hišo — domače opnješje njenih otrok — in ji preposedali vstopiti vanjo. Beza je, se skrivala in delala za partizane. Vsak košček kruha, ki ga je delal borem, je bil kakor da ga je odrezač svec Marij ali Mari. Takrat je bila vredno stisnilo okoli srca vprašanje: Kdo ve, kod hodita zdaj?

Kadar so belogradisti vdrli v Mirno peč, so vedno najprej

Ostala bo v naših srčih.

Brežice se pripravlja za veliko proslavo

Pretekli teden so se sestali tudi v Brežicah in se pogovarili: »Hrvaško-slovenski oddelek: Leta 1919-1959. Mladinski in pionirski zbori pripravljajo sodelovanjem Glasbeno šole večer revolucionarnih pesmi. Za dan mladosti pripravljajo pionirji občinsko šahovsko prvenstvo, cvetni spreng v kolesarskem tekmovanju, mlašinski Aeroklub pa bo za ta dan pripravil letalski miting. TVD Partizan bo delavski praznik počastil s telovadom akademijo, mladinci pa se bodo med seboj pomerali v rokometni tekmah. Članji ZB NOV bodo šli z brežiškim taborniki na praznik dneva borcev po poti, po kateri se jeseni 1941. leta hodili skojevi, zbrani v Brežički četi, dokler ni bila le-ta v Gorjanah pri Podsredji uničena. Za občinski praznik počastili s telovadom pripravljenata Svoboda in prosvetno društvo festival kulturnih prireditv. Občinski sindikalni svet se je obvezal organizirati v Dobovi 24. oktobra zborovanja vseh članov sindikata. Na ta dan leta 1937 je bilo v Dobovi ob odprtiju spomenika padlim vojakom 1. svetovne vojne zborovanje Ljudske fronte, na kateri je govoril znani ljudski agitator Ivan Krap. Zandermerja v Dobovi je skušala zborovanje sicer razgneti, toda ljudstvo je ubranilo svojega govornika in zandermerja je moral popustiti. Na sindikalno zborovanje v jeseni bodo povabili medse zopet ljudskega poslanca Ivana Krapa.«

pa bo muzej odpril nov, lepo urejen zgodovinski oddelek: »Hrvaško-slovenski oddelek: Leta 1919-1959. Mladinski in pionirski zbori pripravljajo sodelovanjem Glasbeno šole večer revolucionarnih pesmi. Za dan mladosti pripravljajo pionirji občinsko šahovsko prvenstvo, cvetni spreng v kolesarskem tekmovanju, mlašinski Aeroklub pa bo za ta dan pripravil letalski miting. TVD Partizan bo delavski praznik počastil s telovadom akademijo, mladinci pa se bodo med seboj pomerali v rokometni tekmah. Članji ZB NOV bodo šli z brežiškim taborniki na praznik dneva borcev po poti, po kateri se jeseni 1941. leta hodili skojevi, zbrani v Brežički četi, dokler ni bila le-ta v Gorjanah pri Podsredji uničena. Za občinski praznik počastili s telovadom pripravljenata Svoboda in prosvetno društvo festival kulturnih prireditv. Občinski sindikalni svet se je obvezal organizirati v Dobovi 24. oktobra zborovanja vseh članov sindikata. Na ta dan leta 1937 je bilo v Dobovi ob odprtiju spomenika padlim vojakom 1. svetovne vojne zborovanje Ljudske fronte, na kateri je govoril znani ljudski agitator Ivan Krap. Zandermerja v Dobovi je skušala zborovanje sicer razgneti, toda ljudstvo je ubranilo svojega govornika in zandermerja je moral popustiti. Na sindikalno zborovanje v jeseni bodo povabili medse zopet ljudskega poslanca Ivana Krapa.«

VРЕМЕ
<

KPPZ BREŽICE IN KMETIJSTVO

Brežiška proizvajalna poslovna zveza je najdelavnjeja in tudi najmočnejša tovrstna kmetijska organizacija v našem okraju. Zdaj, ko je zemlja pokrita s snegom, je čutiti v kmetijstvu navidezno zatite. Toda prav zdaj so okna stavbe KPPZ Brežice osvetljena pozno v noč. Strokovnjaki pripravljajo načrte za prihodnje leto. Od tega, koliko bomo posejali in kako obdelati, je odvisna žetev. Direktor KPPZ Brežice vstop. Stanis Rebernik je ustregel naši rado vednosti in povedal:

«Našo kmetijsko proizvodnjo bi najprej razdelili v družbeno in zasebno. Javnost o naših načrtih, pa tudi uspehih, še ne ve mnogo. Najprej bom razložil načre družbenih kmetijskih proizvodnje, nato še zasebne. V seštvu KPPZ imamo več kmetijskih posestev. Vsakemu smo naložili določene naloge.

Kmetijsko posestvo Mokrice. Pomembni obrat tega posestva je perutninarska farma za vzrejo poancev, ki obratuje od leta 1957. Lani je vzredila 45 tisoč poancev, v letu 1959 jih bo 59 tisoč. Glavni odjemalcji so večja središča. Ko bo v Ljubljani pričela obratljati enaka farma s potrebnimi stranskimi obrati, bomo navezali z njim kooperacijske stike. Ker je vprašanje vseh ljudi, jih pričeli proizvodnji težavno, smo ustvarili lastno tistočo kokoski-nesnic. Vsaka od njih znesi 180 jajc na leto. Tako smo zagotovili proizvodnjo poancev. Nekaj dragocenih izkušenj samo si v dveh letih dela že pridobili, sproti pa odpravljamo razne pomarjaljivosti.

Kot postransko dejavnost tega posestva smo predvideli sadjarstvo. Sest in pol hektarov breškovi nasadov bo posestvo obnovilo ter zasadilo 2 ha hrusk in 2 ha jablan. V letu 1959 bo zasadilo še nadaljnje 4 ha hrusk. Ves nasad bo nizkodelbeni in strnjek na eni površini.

Vinogradniško posestvo v Pišecah. Je specializirano. Poljedelske površine opušča in jih spreminja v vinogradniške ali sadarske. Posestvo ima že 8 ha novih vinogradniških površin, od katerih je 4 in pol hektarov že v polni rodrosti. Posestvo se ukvarja tudi s proizvodnjo trsnega materiala-cepiljen. Letno lahko v svoji trsnici vzgoji 200 tisoč cepiljen.

Kmetijsko posestvo Brežice se je naši zvezl pripojilo lani. Specializiralo se je za gojitev hmelja. V letu 1957/1958 je zasadilo 6 in pol hektarov površin, v letu 1958/1959 pa spet 7 ha površin s hmeljem. To podjetje je pridelo v vrtnarstvu kot postransko dejavnost. V Cateži Toplicah bomo izkoristili

toplo vodo za gretje topnih gred. Pripravljene imamo načrte za 800 kvadratnih metrov takšnih gred. Načrti so že v reviziji. Ce bodo pravčasno potrjeni, bomo letos pričeli z gradnjo, pozimi 1959/1960 pa bodo tople gredne že na trgu prve vrtnice.

Zivinorejski obrati. Iz njih nameravamo dobiti potreben hlevski gnoj za vse svoje kmetijske površine. V Catežu gradimo pitališče goveje živine. V njem imamo že 60 glav. Po na zmogljivosti bo 100 glav raslega goveda ali 200 glav vrste Beef. V Brežicah bomo zgradili pitališče bekonov z zmogljivostjo 2000 glav. Razen tega nameravamo graditi tudi pitališče za 50 plemenskih svinj. Trenutno jih imamo že 32 v družbenih obratih, 24 pa v pogodenem pitanju pri kmetih. Še smo si tudi plemensko prasiščo in zaradi tega pitališča zagotovili iz lastnih virov. Vsi naši živinorejski obrati skupno s farmo poancev v Mokričah nam bodo oskrbeli z zadostno količino hlevskega gnoja.

Mlekarna, ki je v okviru KPPZ, bo pitališčem dobavljala odvečno mleko in sirotko za krmiljenje. Imamo tudi močno strojno postajo s petimi težkimi buldozerji, gozeničarji in rigoljnimi plugi za oranje do 1 m globoko. Nova zgrajena vetrinarska bolnica s 15 osmjevalnimi postajami bo mnogo pripomogla k razvoju živinoreje. Te postaje so lani osmešene več kot 4000 plemen.

Obrat za nakup in prodajo kmetijskih pridelkov se je lani močno uveljavil. Odkupil in prodal je več kot 1500 ton odvečnega sadja. Kljub obilju sadne letine nismo imeli na tržišču nobenih težav s prodajo.

Se nekaj besed o zasebnem kmetijstvu. Do zdaj je bilo v KPPZ vključenih 17 kmetijskih zadrug Spodnjega Posavsja. Te so sestavljale našo proizvodnjo poslovno zvezo, ki s kmetijsko službo preko proizvodnje oddeleka usmerja proizvodnjo predvsem v pogodenbo sodelovanje. V letu 1958/1959 nam setveni načrt načaga 865 ha posevka hribine koruze, 1060 ha travni-

kov, 360 ha posevka italijanske pšenice in preko 200 ha krompirja. Pri Italijanki smo načrti urešili 80%. Za vse ostalo so priprave v teku. Za oskrbo z reproducionskimi blagom smo že sklenili pogodbo za 1100 ton umetnih gnojil ter potrebnih količin semen.

Težave so predvsem v zaostalih miselnostih kmetov ter razdrobljenosti površine. Ta razdrobljenost je največja ovira v sadjarstvu in vinogradništvu, ker je nemogoče dobiti potrebljiva investicijska sredstva na natečajih za manjše površine. Ugotavljam tudi, da kmetijske zadruge tehnično pogosto niso sposobne uresničiti obširnih nalog, ki jim jih načaga nagli razvoj. *

Predstavili smo vam KPPZ Brežice. Delajo in misijo, tega pa pogrešamo pri večini naših kmetijskih posestev in kmetijskih ustanov! Zaradi tega so v marsičem prehiteli vse ostale, in ne morda zato, ker delajo v ugodenjih pogojih, kot to radi trdim.

ZUNANJE POLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik republike Tito je v nedeljo, ko je bilo podpisano skupno celjsko-jugoslovansko sporazumno, zaključil obisk na Cejlono in v azijskih državah sponih. Sprejem, ki ga je doživel v državah, ki jih je doslej obiskal — v Indoneziji, Burmi, Indiji in na Cejltonu — odpira vso politično težo, ki jo ima Jugoslavija v mednarodnem svetu.

Obisk jugoslovanske delegacije v teh deželah, ki imajo z našo državo skupno predvsem prizadevanje, da se ohrani in okrepi mir kot prvi pogoj za vsak nadaljnji razvoj slovenskega naselja in socializma posebej, je potrdil, da so države, ki so po svoji zgodovini mlade, po svojih težnjah, težavah in uspehih pa sorodne, trdno odločene, tisti po svoji lastni poti, ki se skrbno izognijo nevarnih kleči obeh blokov. Te države, med njimi tudi Jugoslavija, niso brezbrizne do mednarodnega dogajanja, kot jim to očitajo kritiki vseh barv, marveč si aktivno prizadevajo odstraniti nasprotno med obema blokoma, zavedajoč se, da je to edina pot, ki vodi do stalnega in okrepljenega miru, kar pa v nadaljnji postopki meni možnost za nadaljnji socialni in gospodarski razvoj v vseh deželah.

Titov obisk v azijskih državah pa je postavljal na laži tudi slabonamerne trditve o tem, da se Jugoslavija zato, ker je izbrala svojo lastno pot, izolira od ostalih dežel, ki teža v nadaljnji napredku in k osvoboditvi izpod kolonialnega režima v mednarodnih odnosih. V vseh azijskih državah, ki jih je obiskal predsednik Tito in v mnogih drugih, ki niso

vezane na vojaške bloke, so ocenili Titov obisk v azijskih in afriških državah kot »misijo migna«, ki ni naperjena proti nikomur in ki ima edini namen pred vsem svetom potrditi odločenost izvenblokovskih držav, da se naprej vztrajajo pri dosledni politiki miru! In nikakor ne gre pozabljati, da štejejo države, ki so spredile Titu in jugoslovanski delegaciji sprejem, kakšnega še ni doživel no-

čani so dobili vtis, da Rusi le niso takšni, kakšne je risala povojna propaganda, in da so torej ljudje, s katerimi se splošno pogovarjati in razpravljati, ne pa že vnaprej odklanjati razgovorov z njimi kot se odklanja razgovor, denimo, z malopridentežem.

Pa tudi Mikojan se je vrnil domov s predstavo o Američanah — sedež po njegovih izjavah, bodisi v Ameriki, bodisi

EDINI CILJ: MIR

ben tuj državnik, precej več kot pol milijarde ljudi, katerih edini cilj in smoter je, živeti v miru, ne vzemirjati nikogar in ne biti vznemirjan!

Prejšnji teden se je že z ameriškega počepanja vrnil domov podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan, ki je bil na »privatnem« obisku v Ameriki. Če delamo bilančo njegovega potovanja, moramo ugotoviti, da je pozitivna, moreno na izpad proti Jugoslaviji: le-ta je samo odkril, da Jugoslavija »je, čeprav se nekateri delajo, da je ne bi bilo, odnosno, kot da bi bila smeti omenjene vredne količine.«

Mikojan je bil namreč prvi sovjetski državnik, ki je govoril Američanom v njihovem jeziku in ki je prenemiril prevojni pogovori s »državami v sproščenosti« celo prekašal svoje gostitelje. Skratka, Ameri-

v København ali v Moskvi — ki se nekoliko razlikuje od predstave, ki jo je uradna sovjetska propaganda posredovala sovjetskemu človeku.

Skratka, obisk je prispeval k spoznanju, ne samo, da razgovori med obema državama ne morejo biti škodljivi, marveč da so lahko tudi koristni za ublažitev mednarodne napetosti. Koristnost dvostranskih razgovorov bo seveda odvisna od tega, kako bosta oziroma bi oba predsednika gledala vna vrabce, ki imajo samo to pravico, da na strehi »črkajo«, kot se je na teheranski konferenci o malih državah izrazil Stalin. Toda danes je postala teža malih in srednjih držav v mednarodnem položaju že tolkšna, da bi bili takšni razgovori »držav orlova« čisti in brezplodni anahronizem, ki bi ga »črvanje vrabcev na strehi« preprečilivo preglasilo...!

Kako delajo v Vidmu-Krškem

Seminar za mlade komuniste

Predsednik stanovanjske skupnosti v Krškem, geometer Janez Breskvar nam je povedal:

»Našo stanovanjsko skupnost smo ustanovili že leta 1957. Kmalu bomo volili že tretji upravni odbor. Tudi pri nas je velika težava to, ker ljudje še ne ločijo stare in nove stanovanjske skupnosti. Na sestankih, ki jih sklicujemo, razpravljamo predsedniki hibnih svetov in predstavniki družbenih or-

ganizacij le o stanovanjskih državah. Stare stavbe se zaradi nizkih najemnin ne morejo vzdrževati, od novih, ki imajo sredstva, pa stanovljati ne dovolj prenosov. Skršali smo od občine zaradi neujemljivih sanitarne higieničnih razmer zaprli. Začasno živetari v enem prostoru nad dvoranom Partizana. Pričeli smo že z novogradnjo v parku za spomenikom žrtvam iz NOB. Na levem bregu Save je otroški vrtec tudi v neprimernih prostorih v neki

še ni urejena sušilnica perila. Razmišljamo tudi o kralpalnici in jo nameravamo kmalu ustanoviti.

Otroški vrtec je zelo potreben, ker se starega na desnem bregu zaradi neujemljivih sanitarne higieničnih razmer zaprli. Začasno živetari v enem prostoru nad dvoranom Partizana. Pričeli smo že z novogradnjo v parku za spomenikom žrtvam iz NOB. Na levem bregu Save je otroški vrtec tudi v neprimernih prostorih v neki

privatni stavbi. Upamo, da bodo prostore zanj predvideli, v eni od stanovanjskih stavb, ki jih nameravajo letos na levem bregu graditi.

Servisne delavnice so nujno potrebne. V popoldanskih urah nameravamo zaposlititi za opravljanje manjših popravil po enega kleparja, mizarja in elektroinstalaterja. Javno kopališče je vprašanje predvsem v zimski sezoni. Zadevo smo namevali rešiti tako, da bi zgradili zimski kopališči s primerenim številom tukov. Toplo vodo, paro in topel zrak imamo v Celulozi, tako da bi morali zgraditi le primerno prostore.

Nalog je dovolj. Stanovanjska skupnost se trudi in jih skuša rešiti. Področje vsega Vidma-Krškega je za eno skupnost preveliko, zato bomo moralni kmalu ustanoviti še eno za levem breg. Dve stanovanjski skupnosti bosta mnogo laže rešili vse naloge.«

Spoznamo stanovanjsko skupnost!

Kot nova oblika družbenega upravljanja se nova stanovanjska skupnost v mnogom razlikuje od dosedanja stanovanjske skupnosti kot komunalne ustanove za vzdrževanje stavb in storitvenih uslužnosti, obrate, ker bi si tako načolila naloge, ki jih je dolžna reševati gospodarska in upravna služba.

Sredstva za ustanavljanje stanovanjskih skupnosti in raznih uslužnosti servisnih obratov bomo dobili iz več virov: z dobitnjimi in krediti, s pomočjo občine in podjetij ter s samoprispevkovom državljanov. Po ustanovitvi bodo morale stanovanjske skupnosti in njihovi servisni obrati preiti na samovzdrževanje.

Preden državljanji takano skupnost ali servis ustanovijo, morajo dobro premisliti, če so dan vsi pogoj za njen obstoj. SZDL bo v sodelovanju z ostalimi družbenimi organizacijami in občino pripravila predlog, da se načrti dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Načrti so dani državljanom v razpravo. Ustanavljanje stanovanjskih skupnosti ni nujno, kot pogosto mislimo, le na večja središča. Ustanavljati jih moramo povsod, tudi v vseh srednjih, če je potreba po njih in če so dani pogoji.

Janez Breskvar, predsednik krške stanovanjske skupnosti

Nov odbor I. terena

SZDL I. TERENA V NOVEM MESTU NA OBČNEM ZBORU IN OB VOLITVAH V NOVI ODBOR

Pretekli četrtek je SZDL I. Občni zbor je sprejel nekaj novih članov, predvsem iz mladinskih vrst. Na zboru je govoril predsednik OLO tovarš Franc Pirkovič o nacionalizaciji najemnih stavb in zemljišč v mestih.

V nedeljo so v okusnem volumnu v gimnaziji člani volili novi odbor. Udeležbi volivcev je bila velika, saj je volilo ok

Tončka Majcen: SPOMINI NA BORBO

Ilegalce so vodili preko meje zgoraj imenovani komunisti, večkrat pa tudi sinovi Juraničič. Za obveščevalca so imeli organiziranega kmeta Lojzeta Tršinerja iz Otreska. Spadal je pod Nemce, domačija pa je imel prav na meji. Zasledoval je Nemce in z dogovorjenimi znaki obveščal Juraničiča na Telčah o premikih patrol. Ce je bila prosta pot, je postavil belo desko. Nemci so zvedeli za Tršinerjevo delo in so ga ustrelili na domu. Po tej vezi je hodila tudi kurirka Greta Rancinger, ilegalno ime Ančka, ki so jo ujeli Nemci in je izdala mnogo naših ljudi v Hrastniku in Ljubljani. Zaradi močne nemške propagande in delovanja pete kolone so kmetje v teh krajinah želeli, da bi spadali pod nemško zasedbo. Ko so kmetje zvedeli, da bodo prestavili mejo in da bodo spadali pod Italijane, je odšla delegacija v Smarjetu na nemško komando s prosnjom, naj meje ne prestavljajo. Na Malkovcu sta bila med najbolj vnetimi Alojz Udrovč in Leničeva. Pri Borštnarju niso hoteli razobesiti nemške zastave, zato jim je Leničeva grozila, da jih bo prijavila Nemcem. Tudi iz Malkovca je odšla delegacija pod vodstvom Alojza Udrovča k Nemcem v Mokronog, kjer so izražali zadovoljstvo nad njihovim prihodom in jih prosili, da bi ostali pod nemško zasedbo.

Celica na Telčah je imela že v letu 1941 razpredeno široko mrežo zaupnikov, ki je segala tudi preko meje. Iz bratov pripravovanji se spominjam, da je bil v Zidanem mostu zaupnik Cesen, železničar, v Boštjanu neki orožnik, v Sevnici postajni načelnik Milost, v Krškem Pleskar. Do teh tovaršev so poslali tudi literaturo, katero je prinašala preko meje Žofka Jene. Literaturo so dostavljali po kurirjih iz Ljubljane in Mokronoga v Tržiče in Stromoletu. Pri Stromoletu je dvignil literaturo Jožko Jermanič in jo prinašal na Telče, kjer se je razdejevala večidel na Stajersko, delno pa po okoliškem terenu.

V jeseni 1941 je zvedel Juraničič, da misijo Nemci arretirati aktivista Cesna, ki je delal za OF od vsega začetka. Tovarš Juraničič je postal Jenetovo, da obvesti Cesna, a je prisla prepozno. Cesna so ustrelli, družino pa, kakor smo takrat zvedeli, izselili. Prav tako je bil Juraničič obveščen po orožniku iz Boštjanu, da ga nameravajo arretirati. Sporočilo je prislo po nekem železničarju preko postajnega načelnika Milosta. Res so prišli čer nekaj dni iz Novega mesta Peter Kopčič in še dva gestapovca, ki pa zaradi pravočasnega obvestila niso niti opravili.

Ko se je prilela selitev slovenskega prebivalstva iz obmejnega pasu, so člani partijske celice na Telčah mnogo delali med tamkajšnjimi domaćinji. Prepričevali so ljudi, naj beže preko meje; tako je v nekaj mesecih pribelalo okrog 2000 ljudi ali približno 60 %. Spominjam se, da mi je brat pripravoval in se jezil, kako so nekateri ljudje iz tega pasu slepo verjeli nemški propagandi, saj je bil med drugimi tudi primer Kramnarja, rudarja iz Gredic, katerega hiša je spadala pod Italijo, a je ponodi sam premaknil mejo. Italijani so to opazili in ga med prvimi talci v Radohovi vasi 28. aprila 1942 ustrelli.

Za družine, prebegle z nemške strani, je Juraničič v šoli na Telčah organiziral prenočišče in hrano, del beguncov pa je pošiljal tudi v Dole k Mencingerjevem. V tem času je imel Juraničič tudi zvezo s škocanskim župnikom Skodo, ki je takrat zelo pomagal beguncem. Po mojem mnenju je bila ta pomembna župnika Skoda samo voda na njegov milin, da bi imel v danem trenutku svoj vpliv nad njimi, saj je bil pozneje med organizatorji bele garde v svojem kraju.

Na Otavniku je od vsega začetka delala v pokretu družina Tomažič. Imeli so gostilno pred volno in med vojno. Gospodinja Helena Tomažič je sestra komunisti Jožeta Jermaniča in je bila po njem že pred vojno seznanjena z napredno misijo. Okoliški ljudje so radi prihajali v to gostilno, ker je tudi lepa izletniška točka. V tej gostilni se je širila osvobodilna misel že v zdognjeni poletju 1941. Komunisti Juraničič, Jermanič in moj brat so razlagali ob nedeljnih političnih situacijach, pridobivali simpatizatorje za OF in dajali nalage. Tako so prihajali v to gostilno ljudje iz Malkovca, Pavle vasi, Jeperje, Zagradja, Goriške vasi, Tržiča, Krmelja, Trate in od drugod. Najeve ljudi je prihajalo ob nedeljah, nekateri pa so bili tudi naročeni po zaupnikih rudarijih, ki so hodili iz teh hribov na delo v rudnik Krmelj. Kasneje v letu 1942 in 1943 je tja zahajalo čedjalje večje število aktivistov, med njimi Mica Vidovič, poročena Koren, Karl Forte, Pepi in Hans Blatnik, Franc Černe-Klemen, Jože Levstik-Vid, jaz in še mnogi drugi. Za sestanke smo imeli na razpolago posebno sobo. Ta hiša je bila vso volno naša trdna postojanka. Pri njej je bila tudi kurirska javka iz Stajerske na Trebelno.

Augusta 1941 so člani te celice organizirali tudi odbor OF v Skočjanu. V odboru sta bila učitelja Pečar in Marinko in zdi se mi tudi Novšak.

V Tržiču je vodil delo OF učitelj Stane Šefman, v odboru pa so bili še učitelji Vladimir Gal, dijakinja Kovačič in mizar Černič. Od vsega začetka je bil tudi Mihal Blatnik. Ondov se je vrnil nazaj v Tržiče pod italijansko zasedbo. V letu 1942 sva tudi jaz in Mica z njim sodelovali.

Ob napadu na Bučko v novembру 1941 je prislo do brata v Klenovici 10 partnerov, med njimi je bil tudi Miha Marinko. Pri bratu so se zadrževali dva dne. Drugi del skupine je prisel na Otavnik do Tomažičevih. Obe skupini sta vodila na Otresk brat Franc in Jože Juraničič. V letu 1941 je bil tudi sestank aktivistov v zidanici Toneta Borštnerja. Iz Mokronoga je prisel na sestanek Nace Majcen, iz Malkovca pa Janez Lenič. Proti koncu 1941 so organizirali akcijo za zbiranje hrane za partizane. Hrano so prejemali iz Tržiča od trgovcev Jožka Prijatila in Malusa, del hrane pa je prihajal iz Mokronoga do Borštnerja na Malkovce. Za vskladšenje hrane so preuredili karlovački vodnjak v Bojničku. Izdan je bil tudi nalog, da se pripravi suho meso. V ta namen so klali tudi govejo živilno in meso sušili. Zbirali so živilske karte od kmetov in nabavljali različno hrano.

Premalo poznana služba Z obiska v okrajnem tajništvu za delo

Med glavnimi dolžnostmi da-najšte naše družbe je skrb za delovnega človeka. Ta skrb se odraža na nepriznanih pri-mernih dejavnosti družbe ter njenih organov. Razumljivo je, da spada v to dejavnost in odgovornost tudi delo sindikatov in raznih družbenih organizacij: med njimi so tudi svet za delo pri občinskih ljudskih odborih ter v okrajnem ljudskem odboru.

Ko sem nedavno hodil okrog gozdne uprave, sem se name-nil, da bi obiskal tudi tajniš-tvo za delo pri okrajnem ljudskem odboru. V prijaznem vzdružju in prijetnem kramlijaju mi je načelnik Ludvik Slaj povabil marsikaj zanimivega iz te dejavnosti.

Sicer se naši delovni kolektivi vse bolj zavedajo svoje vloge in zato tudi njihovi upravní odbori ter delavski sveti skupine ob sodelovanju sindikalnih podružnic že prav kreko in utinkovito nospešujejo rast svojega podjetja in dvigajo storilnost, vendar pa bi bilo v marsikaj Že lahko se za ves okraj premalo. Zato so na zadnjih sejih sveta sprejeli

Z LETNE KONFERENCE MLADINSKE ORGANIZACIJE NOVOMESKEGA OKRAJA Največ skrbi: VAŠKI MLADINI

119 delegatov je zastopalo na nedeljski okrajni letni konferenci LMS 188 aktivov in nekaj več kot 7.300 članov. Poročili org. sekretarja OK LMS Slavka Dokla in predsednika Jožeta Hartmana sta bila tehten pregled lani opravljenega ali zastavljenega dela, pa tudi problemov in nalog, ki so pred mladinskim organiziranjem v okraju. Razgibano, čeprav morda premo konkretno razpravljanje je dalo skupščini pečat življenosti in ustvarjalnega sodelovanja mladih, ki so pokazali, da se zavedajo odgovornosti kot obširnosti nalog, ki so letos pred nami.

Konferenco so poslavili in sodelovali v razpravljanju polkovnik Simo Ljubava za garnizon JLA, sekretar OK ZKS Jože Borštnar, tov. Pajnič za OZZ, predstavnik Dolenjskega taborniškega sveta in drugi. O nekaterih vprašanjih, ki so jih načeli na konferenci delegati, bomo v našem listu podrobnejše pisali.

Nekaj nad 7.300 organiziranih mladičev in mladink se stavlja organizacijo LMS v našem okraju; od teh jih je bilo lani sprejetih v LMS 673, komaj 259 mladih ljudi med njimi pa je članov Zveze komunistov. Vseskoč odločno premalo, saj je delovni polet mnogi mladincev in mladink tak, da daje vso moralno pravico vilaženja v ZKS. Konferenca je na to opozorila, zlasti ko je razpravljala, da je vilaženje v letomjedinju najnujnejše in najpotrebnejše področje dela občinskih komitejev LMS: nuditi kmečki mladini — s sodelovanjem vseh ostalih činiteljev seveda! — vso oporo in pomoč, da bo spoznala svojo pot v bodočnost in načine, kako delati v organizaciji, se izobraževati, zabavljati in skrbiti za napredek vasi.

Aktivi mladičev zadrževalnikov so zavzeli šele v nekaterih naših krajinah — najboljši sta v Metliki in na Bizijskem — čeprav je to najprimernejša oblika izživljanja mladine in zelo konkretna, preprljiva pot za dvig proizvodnje in ustvarjanje novih odnosov na vasi. Tudi v zadružnih svetih je gledje sodelovanja mladih zdaj prva prelomnica v povojnih letih: kar 20 odstotkov mladičev in mladink je v njih; pomembna številka, ki lahko v kratkem še veliko pomeni! Tudi tu imajo organizacije konkretno področje dela in pomoči svemu članom.

Na konferenci so ugotovili, da je bilo lani v brigadah premalo mladine iz vasi našega okraja, medtem ko se je delavska in džajska mladina lepo odzvala vabilu brigad. Problema dela z vaško mladino se bo treba zato temeljito lotiti. Prav tu je zdaj najnajnje in najpotrebnejše področje dela občinskih komitejev LMS: nuditi kmečki mladini — s sodelovanjem vseh ostalih činiteljev seveda! — vso oporo in pomoč, da bo spoznala svojo pot v bodočnost in načine, kako delati v organizaciji, se izobraževati, zabavljati in skrbiti za napredek vasi.

Aktivi mladičev zadrževalnikov so zavzeli šele v nekaterih naših krajinah — najboljši sta v Metliki in na Bizijskem — čeprav je to najprimernejša oblika izživljanja mladine in zelo konkretna, preprljiva pot za dvig proizvodnje in ustvarjanje novih odnosov na vasi. Tudi v zadružnih svetih je gledje sodelovanja mladih zdaj prva prelomnica v povojnih letih: kar 20 odstotkov mladičev in mladink je v njih; pomembna številka, ki lahko v kratkem še veliko pomeni! Tudi tu imajo organizacije konkretno področje dela in pomoči svemu članom.

Na konferenci so ugotovili, da je glas mladih tudi v pojedinih se vedno pretih, ponekod pa se ga komaj čuje. Ne toliko zavijo »strahu« ali prepiranega spoštovanja pred starejšimi, temveč bolj zaradi

slabega strokovnega znanja in nepoznavanja osnovnih problemov delavškega ali družbenega upravljanja se mladi ljudje le še vse premalo oglašajo in prispevajo k skupnim naporom tudi na tem področju našega

bojnji stiki. Solske skupnosti so ponekod brez praktične vsebine, čeprav si mladina želi dlamčnosti. Pri razvoju samoupravnih organov v srednjih šolah nas ne zanimajo formalne pravice, temveč stvarne delo.

Precešnji del mladine se razvija v specializiranih organizacijah: pri Partizanu, taborniških v zvezd, zadnje leto pa se je zelo poživilo tudi delo pionirskega odreda. O vsem tem so na skupščini bolj ali manj razpravljali, v razpravi pa so se delegati lotili zlasti tehle vprašanj:

gradnje samskih domov v individualnih, praktičnega dela v klubih mladih proizvajalcev, dela z mladino na vasi in aktivnih mladih zadrževalnikov, kmet. šolstva, odnosov dijakov (med sabo, do drugih poklicev, do staršev in do profesorjev), stilov med studenti in pod.

O tem pa kaj več še v prihodnjih številkah našega teknika.

OBVESTILO MLADINSKE VEČERNE ŠOLE

Obiskovalce večerne politične šole v Novem mestu obvešča OK LMS, da bo prihodnje predavanje v Cetrtek, 5. februarja ob 18. uri.

Predavanja bo Nada Goščič o solski reformi.

Raje bi se sankali, a jima muhasta zima ne privoči veselja...

Dečki bloka

Tukaj je imate pa se enega lutkarja, so mi dejali na sevnški osmiletki in mi predstavili 11-letnega Branka Zupanca, dolgega, suhega fanta,

Branko je govoril tako hitro, da sem komaj zapisoval.

— V naših treh blokih pri posta' imamo fantje svoje društvo »Dečki bloka«.

On je predsednik tega društva. Imajo lutkovno in filatelistično sekcijo, svoj časopis — ki ga piše Branko na plasni strol, in svojo zastavo, ki je izobesil ob svečnih prilikah, se pravi, kadar sprejmejo v društvo kakršega novega člena, za 1. maj in ob drugih slovenskih dneh. Zastava je rdeča, na njej pa so črke DB, (»Dečki bloka«).

Branko je sam izdelal lutkovni oder, ki ga je 29. novembra tudi razstavil na razstavi mladičev tehnikov, in lutke. Kak so to dela, se je naučil v Šolskem krožku. Les, ki ga je potreboval, je dobil v Mizarški produktivni zadrži.

Za svoje izdelke: buldožer, metulčka in me-

dveda je dobil 20. nagrado na republiški razstavi mladičev tehnikov — škatlo mehanotehnike 1. Svoje izdelke dela po lastnih zamislih.

Dečki so imeli že nekaj lutkovnih predstav, zdaj pa je Branko prepisal vloge igralce »Pavilna in polica« in jih razdelil med mlade igralce. Igrali bodo za blokovično mladino in starši.

Pozimi bodo imeli smučarska in sankarska tekmovanja. Rezultate raznih tekem objavljajo v svojem časopisu.

Filatelistični odsek vodi Cveto Zupančič iz »Jugotonina«, ki je edini zastopnik »starš« med njimi. Filatelisti večkrat v obliki tekem odgovarjajo na razna vprašanja. Kdo zmagá, je nagrajen. Prav tako je nagrajen tudi tist, ki pravilno reši uganki, ki so objavljene v časopisu. Nagrade: so: znamke, lutke in podobno.

V svojem časopisu objavijo tudi: kdaj so mladičevska radiljska oddaja, kakšen solski uspeh imajo član državstva in krajše zgodbice.

Imajo tudi svoje sestanke. Včasih so ti na prostem, včasih v pisarni »Jugotonina« ali pa v bloku.

Clanji društva so: Borut, Drago, Miran, Milan, Uroš, Urban, Peter, Bojan, Lukac, Valko, Tomaž, Božo in Roman. Nekateri hodijo že v šolo, drugi pa še ne. Vsi so tudi mladi tehniki.

«Oče pravil» o Borisu:

— Ne je in ne spi, dočler ne izpelje stvari, ki si jo je zamislil, do konec.

Mama pa:

— Včasih je lut in drugih njegovih izdelkov preveč v kuhinji, hodniku in po sobah, zato jih razdam otrokom.

Branko mi je pokazal neko lutko:

— To je prva, ki sem to naredil in pobaval sam.

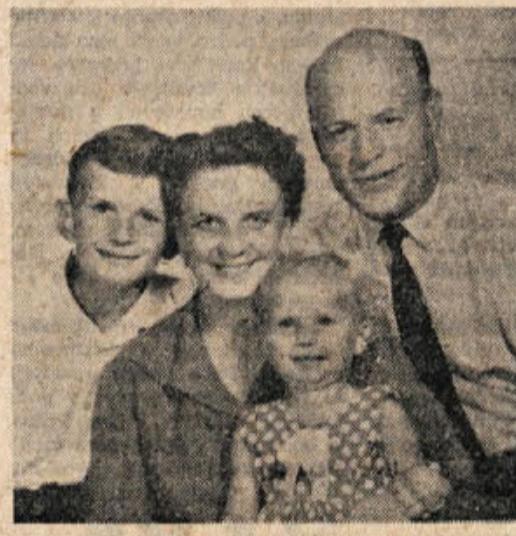
Mamica je v Šali pripravila:

— Sveda, jaz pa sem ti morsala potem oprati hišo in suknjič, ko si vse zamazal z moko in barvo.

Za konec mi je Branko pokazal še oder, kje igrajo, kod se igrajo, smučajo, sankajo in kje imajo sestanke.

Razen vsega tega pa je Branko tudi odličen učenec.

J. P.

Branko

Borec - človek - umetnik

BOGO FLANDER - KLUSOV JOŽA: BATALJON. Zbrano delo. Uredil, uvod in opombe napisal Emil Cesar. Založba »BOREC«, Ljubljana 1958

Ko sem odprl to lično knjižo, me je ob fotografiji partizana Klusovega Jože obšla čudna žalost. Tako zdrav, postaven, zares čeden fant je moral ko tisoči njemu podobnih doživeti težko usodo, da jim ni bilo dano dodatki smagovite svobode, za katero so med borbo toliko prestajali. Klusov Jože je padel v skupni borbi slovenskih in hrvatskih brigad za Bosiljevo 30. junija 1944, potem ko se je od maja 1942 boril s puško v roki na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem. V tem preprostem fantu brez posebnih šol je med borbo rasel pisatelj, pesnik, govornik in borec, predvsem pa človek — umetnik. Koliko je v njem subtilnega

borba z okupatorjem ga je ojeklenila, toda mehkega srca in nežne lirike mu ni ubila. Ob pogledu na mrtve sovražnike zapiše z občutkom tragično:

»Nismo morilci, ki prepevajo in plešejo okoli grobov svojih žrtev. Sмо samo ljudje, srčno dober slovenski narod, ki so ga tuji morilci prisili, da je prijet za orozje. In se takrat, ko v borbi sejemo smrt, trpimo.«

Sredi najtrpkjšega časa načinješčja zavest svojega ostanstva. Temboj je treba

občutja za vse, kar ga obdaja, koliko neprestane odpovedi in samopremagovanja. Surova

Širjenje šolskih prostorov v Novem mestu

Skrajno tesni prostori v sedanjih šolskih stavbah, ustavljanje novih šol in uresničevanje šolske reforme narekujejo stalno skrb za pridobitev novih učilnic. Občinski odbor Novo mesto je omogočil že v lanskem letu nadzidavo televadnice pri osnovni šoli. S tem bodo pridobljene štiri nove učilnice za Vajensko šolo, ki zaseda prostor neosnovne šole. Dele se že dokončuje.

Nasproti osnovne šole raste nova stavba za Vajensko šolo. Zidava teče neprekiniteno. Pojasniti je treba, da se v sedanji fazi izpoljuje le del celotnega mesta, ki predvideva obseg stavbe vse do ceste in seveda tudi v primerini višini, tako da bo do kraja izpeljan načrt dalj stavbo, ki bo fudi glede okolice ustrezala urbanističnim zahtevam.

Izdelan je projekt za nadzidavo televadnice v gimnaziji. S tem bodo pridobljene tri nove učilnice in nekaj stranskih pro-

V nedeljo občinska skupščina v Trebnjem

V nedeljo, 1. februarja, bo v Trebnjem občinska skupščina Svobod in prosvetnih društev, na kateri bodo uredili zlasti vsa vprašanja v zvezi z združitvijo občin Trebnje, Mirna in Mokronog v novo občino Trebnje. Razpravljal bodo tudi o programu prireditve za počasitev 40. obljetnice ustanovitve KPJ na področju občine.

Bilala se je Velika noč. Iz neizmernih host iz Kočevja smo se premaknili v Suho krajinu. Veseli smo se tega, saj smo zopet enkrat prisljali iz gozdov med polja in prisli v vasi, kjer živijo ljudje. Vse topleje in prijetnejše je živeti med ljudmi kot pa v samotnih gozdovih.

V dolini je kraljevala pomlad. Kakor martinci smo se greli na toplem soncu in uživali prijetnosti počinka. Pozabljene so bile dolge noči, pozabljeni mirz in glad.

»Gremo v Smarjet«, so sanjali tovarisi. Smarjeta je bila za nas Indija Kormandija. O njej smo sanjali, ko smo utrjeni od dolgih maršev prebevali v hostah. Nam, ki še nismo videli Smarjet, so pravili čudovite reči. Tam je kruha, vina in drugih dobrot na pretek. Tam je mrt. Italijani nikoli ne stopijo tja. V Toplice greš lahko in si ozdraviti revmatizem.

Pošlušali smo in se smejali. Tako daleč in neverjetno se nam je dozvedelo vse to. Skoraj nemogoče! In takto nam je bila Smarjeta, to, kar je otroku Miklavž. Sanjali smo o njej in si jo že zeleni. Da bi jo videli, pa nismo prav verjeli.

Pa smo ji le prihajali bliže in bliže. Ko smo se ustavili na Stari gori, smo bili že skoraj trdno prepričani, da bomo šli tudi tja. Za veliki teden so se naše sanje uresničile. Se nikoli nismo s takim veseljem šli na pohod.

V večer je zavirkala pesem, ki smo z njo šli povsed in ki smo jo peli vsekdar. Pa najsi je bilo hudo ali dobr.

»Nabrusimo kose...« je pelo med bregov, vseeno, pa četudi nas sišlo v Trebnje in nam pošljelo topovski pozdrav.

»Nekje je dežela, kjer vlada svobo...« Srece se topi v sanjah o bodočnosti, nasi vasujejo in hite v dalj. In se vžigajo s spredaj:

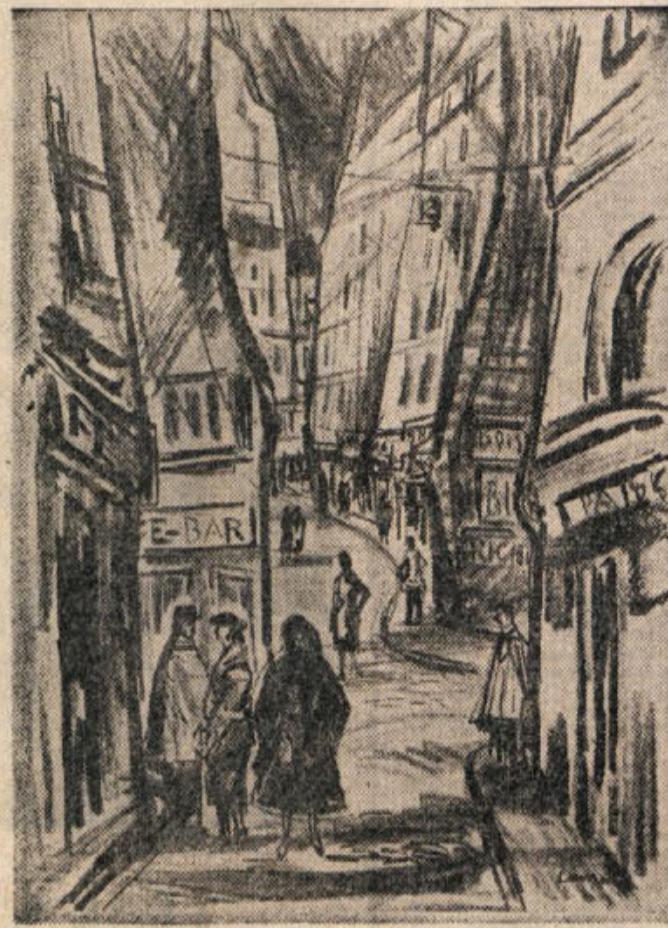
»Kovači smo in naša sila...«

obžalovali, da mu ni bilo dan ob lepših pogojih v osvojeni domovini napisati velikega teksta osovobodilne borce, na kar se je v tihih minutah oddihna med borbo pripravljal. Reportaže, črtice in fragmenti, ki so se po zamotanem naključju le deloma ohranili iz krvavega vrveža onih dni, ko je razen dragocenih življenj v Žužemberku šel po zlu tudi njegov najzajetnejši rokopis, kažejo na bodočega kvalitetnega pisatelja.

Črtice, ki so po vojni izhajale v raznih revijah in časopisih, so sedaj zbrane v knjigi, opremljeni z obširnim uvodom in opombami Emila Cesara. Ta knjiga bo draga in ljuba tudi dolenskemu bračku, saj je Klusov tudi Dolensko zajel v literarno sponjanje. Ceprav goreč ljubitelj gorenjskih planin, je Klusov Jože znal mehko prisluhni sanjavi Dolenski.

Naj sledi v današnjem podlistiku nekaj črtic, ki govore o življenju in borbi na Dolenjskem.

—NK

Vlado Lamut: ARABSKA ČETRT V PARIZU (1954)

Dober načrt v Trebnjem

Vse letošnje kulturne manifestacije: v počasitev 40-letnice KPJ

Svet Svobod in prosvetnih društev občine Trebnje je sklepalo, da bodo vse kulturne manifestacije v letošnjem letu v znamenju proslavljanja 40-letnice KPJ. Glavne prireditve bodo sodelovali na njenem natečaju za najboljšo fotografijo, posneto z domaćim filmom. Njihova udeležba predstavlja 10% v mertvu FLRJ, ker je bilo natečaju poslanih le 400 fotografij iz vse države.

Največ zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

Načrt zaslug za uspej tečaj ima predsednik kluba Milenko ROS, ki je posredoval vse predavanja. Pripravljajo interno razstavo svojih fotografij in izložbo v Vidmu - Krškem.

IVO PIRKOVIC:

TIŠOČLETJA V ZRCALU KRKE

4

Od bajke do zgodovine

Zares! Podrobni študij mi je pokazal, da je morala biti rimska cesta skozi Dolenjsko na področju Krakovega uničena najbrž okoli leta 140 n. š., znova usposobljena za promet pa šele šestdeset let pozneje, na prelomu drugega in tretjega stoletja. Za to obnovno imamo že star dokaz.

Ob rimski cesti se nam je na področju Krakovega ohranilo nekaj milijnikov cesarja Septimija Severa. Na njih beremo, da je ta vladar v letih 200 in 201 n. š. znova zgradil cesto in mostove, uničene od starosti. Prej so razlagali napis tako, da je Septimij Sever cesto le izboljšal. Latinškega napisa pa niso mogeli razumeti v tem pomenu. V času cesarja Severa so pač že pozabil, da se je cesta pred davnim rodovom pogrenila v močvirje, v katerem so mostovi potem zares propadali od starosti. Ko je svet osušil, je cesar Sever ozroma njegov namestnik v Gornji Panoniji Fabius Cilo cesto obnovil ali kar na novo zgradil, kjer jo je vselej prekrilo močvirje.

Ce je moja misel prava, morajo biti v Krakovem vsaj ponekod sledovi kar dveh rimskih cest. Zgodovinarji so poznali doslej le tisto, ki sta jo opisala Rutar in Premerstein. Slutil sem, da je to Severova, globlje v zemlji pa da se skrivajo ostanki prvotne, ki je bila okoli l. 140 uničena.

Te misli sem z novo teorijo o Cruciumu napisal našim strokovnjakom v Narodnem muzeju, se odpeljal sredi majn lani h graditeljem avtomobilskih cest in od arheologa Petru v Belli cerkvi zvedel, da so pri Dragi brigadi zares pravkar odkrile ote cesti. Na spodnji so ležali poldrug meter debeli plazovi ali morda naplavine rjave hrovce. Bil sem zadovoljen, kot nekoc Leverrier, ko so mu povedali, da so našli na nebuh nov planet na takem na tistem mestu, na katerem ga je on že prej izračunal.

UGANKE DOBE SVOJO RAZLAGO

Uganke o Dolenjski v starem veku so na mah dobiti svojo razlagovo: Ko je rimska cesta skozi Krakovo pred sredino drugega stoletja zginila v naplavinah in močvirju in ni bilo mogoče na popravilo, so se znašli Rimljani odrezani od Balkana in zlasti še od Sische, svoje največje voja-

ške trdnjave na našem jugu. V nagnici so zgradili na Krki pod Belo cerkvijo pristanišče, da so neprebrodno Krakovo za prvo silo obšli po vodi. Obenem je cesar Antonin Pija začel graditi po drugi strani Krke, od današnjega Breške vasi nasproti novemu pristanišču in preko Šentjernejskega polja, novo cesto ter jo po ovinku speljal nekje pri Kostanjevici pot nazaj čez Krko na Neviodunum.

Na jemnem zaključku v skladu z napisom na mogoče razumeti v tem pomenu. V času cesarja Severa so pač že pozabil, da se je cesta pred davnim rodovom pogrenila v močvirje, v katerem so mostovi potem zares propadali od starosti. Ko je svet osušil, je cesar Sever ozroma njegov namestnik v Gornji Panoniji Fabius Cilo cesto obnovil ali kar na novo zgradil, kjer jo je vselej prekrilo močvirje.

Kjer je danes vas Groblje, je že pred Rimljani stalo Ilirsko-keletska naselje Crucium — ime je namreč predimsko — ki je ob novi cesti cesarja Antonina Pija nadomestilo vse.

Posebno še, ko so prišli vanj izvrstni keletski kovači in umetni steklarji iz velikega bližnjega naselja pod Gorjanci. Neki bronast vrč, po obliki imenovan oinohoe, iz zgodnjih rimskih Grobelj, kaže očiten keletski stil. Hrani ga naš Narodni muzej v Ljubljani.

Predzgodovinski Crucium na teh današnjih Grobelj se je po letu 140 torej znašel ob glavnem cesti Emona — Siscia: postal je »itineraski«, Rutarjev ugovor Müllnerju, da ta kraj ni mogel ležati v Grobljah, ker so mu glavni cesti, na ta način sedaj odpade.

Sedaj tudi razumemo, zakaj nista Rutar in Premerstein našli ostankov Cruciuma sred poti med Trebenjem in Drnovim: merila sta namreč po napajnih cesti cesarja Septimira Severa skozi Krakovo, namesto po cesti Antonina Pija preko Grobelj.

Pojasni se našli tudi Linhartova in Kennerjeva zadrga z Neviodunumom: od Emone moramo očimeti 64 rimskih milij po daljši cesti skozi Groblje, ne po krajši skozi Krakovo,

pa bomo prisli k rimskemu Neviodunu pri Drnovem, namesto k Velikemu Malencam. Nič več nam ne bo treba prisiljeno iskat, poleg civilnega, nekje drugje še neki vojaški Neviodunum. Stara, neverjetna slika ene rimske ceste in dveh Neviodunumov se nam tako na preprost način razreši v verjetnejšo podobo dveh cest in enega samega Neviodunuma. Stara, raztrgana slika Dolenjske v stafetu vsek se nam zaključi v skladu z napisom.

Milijni cesarja Antonina Pija kažejo, da se je to zgodilo v letih 139 do 141. Ostanek enega teh dragocenih starih prič stoji z uničenim napisom še danes v Vellikem Podlogu na Krškem polju, torej zares daleč od prvotne in Severove ceste skozi Krakovo. Schönbelen je še videl na njem zadnjih ostanekov, ki so prišli vanj izvrstni keletski kovači in umetni steklarji iz velikega bližnjega naselja pod Gorjanci. Neki bronast vrč, po obliki imenovan oinohoe, iz zgodnjih rimskih Grobelj, kaže očiten keletski stil. Hrani ga naš Narodni muzej v Ljubljani.

Ce je moja misel prava, morajo biti v Krakovem vsaj ponekod sledovi kar dveh rimskih cest. Zgodovinarji so poznali doslej le tisto, ki sta jo opisala Rutar in Premerstein. Slutil sem, da je to Severova, globlje v zemlji pa da se skrivajo ostanki prvotne, ki je bila okoli l. 140 uničena.

Te misli sem z novo teorijo o Cruciumu napisal našim strokovnjakom v Narodnem muzeju, se odpeljal sredi majn lani h graditeljem avtomobilskih cest in od arheologa Petru v Belli cerkvi zvedel, da so pri Dragi brigadi zares pravkar odkrile ote cesti. Na spodnji so ležali poldrug meter debeli plazovi ali morda naplavine rjave hrovce. Bil sem zadovoljen, kot nekoc Leverrier, ko so mu povedali, da so našli na nebuh nov planet na takem na tistem mestu, na katerem ga je on že prej izračunal.

UGANKE DOBE SVOJO RAZLAGO

Uganke o Dolenjski v starem veku so na mah dobiti svojo razlagovo: Ko je rimska cesta skozi Krakovo pred sredino drugega stoletja zginila v naplavinah in močvirju in ni bilo mogoče na popravilo, so se znašli Rimljani odrezani od Balkana in zlasti še od Sische, svoje največje voja-

ške trdnjave na našem jugu. V nagnici so zgradili na Krki pod Belo cerkvijo pristanišče, da so neprebrodno Krakovo za prvo silo obšli po vodi. Obenem je cesar Antonin Pija začel graditi po drugi strani Krke, od današnjega Breške vasi nasproti novemu pristanišču in preko Šentjernejskega polja, novo cesto ter jo po ovinku speljal nekje pri Kostanjevici pot nazaj čez Krko na Neviodunum.

Na jemnem zaključku v skladu z napisom na mogoče razumeti v tem pomenu. V času cesarja Severa so pač že pozabil, da se je cesta pred davnim rodovom pogrenila v močvirje, v katerem so mostovi potem zares propadali od starosti. Ko je svet osušil, je cesar Sever ozroma njegov namestnik v Gornji Panoniji Fabius Cilo cesto obnovil ali kar na novo zgradil, kjer jo je vselej prekrilo močvirje.

Kjer je danes vas Groblje, je že pred Rimljani stalo Ilirsko-keletska naselje Crucium — ime je namreč predimsko — ki je ob novi cesti cesarja Antonina Pija nadomestilo vse.

Posebno še, ko so prišli vanj izvrstni keletski kovači in umetni steklarji iz velikega bližnjega naselja pod Gorjanci. Neki bronast vrč, po obliki imenovan oinohoe, iz zgodnjih rimskih Grobelj, kaže očiten keletski stil. Hrani ga naš Narodni muzej v Ljubljani.

Ce je moja misel prava, morajo biti v Krakovem vsaj ponekod sledovi kar dveh rimskih cest. Zgodovinarji so poznali doslej le tisto, ki sta jo opisala Rutar in Premerstein. Slutil sem, da je to Severova, globlje v zemlji pa da se skrivajo ostanki prvotne, ki je bila okoli l. 140 uničena.

Te misli sem z novo teorijo o Cruciumu napisal našim strokovnjakom v Narodnem muzeju, se odpeljal sredi majn lani h graditeljem avtomobilskih cest in od arheologa Petru v Belli cerkvi zvedel, da so pri Dragi brigadi zares pravkar odkrile ote cesti. Na spodnji so ležali poldrug meter debeli plazovi ali morda naplavine rjave hrovce. Bil sem zadovoljen, kot nekoc Leverrier, ko so mu povedali, da so našli na nebuh nov planet na takem na tistem mestu, na katerem ga je on že prej izračunal.

UGANKE DOBE SVOJO RAZLAGO

Uganke o Dolenjski v starem veku so na mah dobiti svojo razlagovo: Ko je rimska cesta skozi Krakovo pred sredino drugega stoletja zginila v naplavinah in močvirju in ni bilo mogoče na popravilo, so se znašli Rimljani odrezani od Balkana in zlasti še od Sische, svoje največje voja-

ške trdnjave na našem jugu. V nagnici so zgradili na Krki pod Belo cerkvijo pristanišče, da so neprebrodno Krakovo za prvo silo obšli po vodi. Obenem je cesar Antonin Pija začel graditi po drugi strani Krke, od današnjega Breške vasi nasproti novemu pristanišču in preko Šentjernejskega polja, novo cesto ter jo po ovinku speljal nekje pri Kostanjevici pot nazaj čez Krko na Neviodunum.

Na jemnem zaključku v skladu z napisom na mogoče razumeti v tem pomenu. V času cesarja Severa so pač že pozabil, da se je cesta pred davnim rodovom pogrenila v močvirje, v katerem so mostovi potem zares propadali od starosti. Ko je svet osušil, je cesar Sever ozroma njegov namestnik v Gornji Panoniji Fabius Cilo cesto obnovil ali kar na novo zgradil, kjer jo je vselej prekrilo močvirje.

Kjer je danes vas Groblje, je že pred Rimljani stalo Ilirsko-keletska naselje Crucium — ime je namreč predimsko — ki je ob novi cesti cesarja Antonina Pija nadomestilo vse.

Posebno še, ko so prišli vanj izvrstni keletski kovači in umetni steklarji iz velikega bližnjega naselja pod Gorjanci. Neki bronast vrč, po obliki imenovan oinohoe, iz zgodnjih rimskih Grobelj, kaže očiten keletski stil. Hrani ga naš Narodni muzej v Ljubljani.

Ce je moja misel prava, morajo biti v Krakovem vsaj ponekod sledovi kar dveh rimskih cest. Zgodovinarji so poznali doslej le tisto, ki sta jo opisala Rutar in Premerstein. Slutil sem, da je to Severova, globlje v zemlji pa da se skrivajo ostanki prvotne, ki je bila okoli l. 140 uničena.

Te misli sem z novo teorijo o Cruciumu napisal našim strokovnjakom v Narodnem muzeju, se odpeljal sredi majn lani h graditeljem avtomobilskih cest in od arheologa Petru v Belli cerkvi zvedel, da so pri Dragi brigadi zares pravkar odkrile ote cesti. Na spodnji so ležali poldrug meter debeli plazovi ali morda naplavine rjave hrovce. Bil sem zadovoljen, kot nekoc Leverrier, ko so mu povedali, da so našli na nebuh nov planet na takem na tistem mestu, na katerem ga je on že prej izračunal.

UGANKE DOBE SVOJO RAZLAGO

Uganke o Dolenjski v starem veku so na mah dobiti svojo razlagovo: Ko je rimska cesta skozi Krakovo pred sredino drugega stoletja zginila v naplavinah in močvirju in ni bilo mogoče na popravilo, so se znašli Rimljani odrezani od Balkana in zlasti še od Sische, svoje največje voja-

ške trdnjave na našem jugu. V nagnici so zgradili na Krki pod Belo cerkvijo pristanišče, da so neprebrodno Krakovo za prvo silo obšli po vodi. Obenem je cesar Antonin Pija začel graditi po drugi strani Krke, od današnjega Breške vasi nasproti novemu pristanišču in preko Šentjernejskega polja, novo cesto ter jo po ovinku speljal nekje pri Kostanjevici pot nazaj čez Krko na Neviodunum.

Na jemnem zaključku v skladu z napisom na mogoče razumeti v tem pomenu. V času cesarja Severa so pač že pozabil, da se je cesta pred davnim rodovom pogrenila v močvirje, v katerem so mostovi potem zares propadali od starosti. Ko je svet osušil, je cesar Sever ozroma njegov namestnik v Gornji Panoniji Fabius Cilo cesto obnovil ali kar na novo zgradil, kjer jo je vselej prekrilo močvirje.

Kjer je danes vas Groblje, je že pred Rimljani stalo Ilirsko-keletska naselje Crucium — ime je namreč predimsko — ki je ob novi cesti cesarja Antonina Pija nadomestilo vse.

Posebno še, ko so prišli vanj izvrstni keletski kovači in umetni steklarji iz velikega bližnjega naselja pod Gorjanci. Neki bronast vrč, po obliki imenovan oinohoe, iz zgodnjih rimskih Grobelj, kaže očiten keletski stil. Hrani ga naš Narodni muzej v Ljubljani.

Ce je moja misel prava, morajo biti v Krakovem vsaj ponekod sledovi kar dveh rimskih cest. Zgodovinarji so poznali doslej le tisto, ki sta jo opisala Rutar in Premerstein. Slutil sem, da je to Severova, globlje v zemlji pa da se skrivajo ostanki prvotne, ki je bila okoli l. 140 uničena.

Te misli sem z novo teorijo o Cruciumu napisal našim strokovnjakom v Narodnem muzeju, se odpeljal sredi majn lani h graditeljem avtomobilskih cest in od arheologa Petru v Belli cerkvi zvedel, da so pri Dragi brigadi zares pravkar odkrile ote cesti. Na spodnji so ležali poldrug meter debeli plazovi ali morda naplavine rjave hrovce. Bil sem zadovoljen, kot nekoc Leverrier, ko so mu povedali, da so našli na nebuh nov planet na takem na tistem mestu, na katerem ga je on že prej izračunal.

UGANKE DOBE SVOJO RAZLAGO

Uganke o Dolenjski v starem veku so na mah dobiti svojo razlagovo: Ko je rimska cesta skozi Krakovo pred sredino drugega stoletja zginila v naplavinah in močvirju in ni bilo mogoče na popravilo, so se znašli Rimljani odrezani od Balkana in zlasti še od Sische, svoje največje voja-

ške trdnjave na našem jugu. V nagnici so zgradili na Krki pod Belo cerkvijo pristanišče, da so neprebrodno Krakovo za prvo silo obšli po vodi. Obenem je cesar Antonin Pija začel graditi po drugi strani Krke, od današnjega Breške vasi nasproti novemu pristanišču in preko Šentjernejskega polja, novo cesto ter jo po ovinku speljal nekje pri Kostanjevici pot nazaj čez Krko na Neviodunum.

Na jemnem zaključku v skladu z napisom na mogoče razumeti v tem pomenu. V času cesarja Severa so pač že pozabil, da se je cesta pred davnim rodovom pogrenila v močvirje, v katerem so mostovi potem zares propadali od starosti. Ko je svet osušil, je cesar Sever ozroma njegov namestnik v Gornji Panoniji Fabius Cilo cesto obnovil ali kar na novo zgradil, kjer jo je vselej prekrilo močvirje.

Kjer je danes vas Groblje, je že pred Rimljani stalo Ilirsko-keletska naselje Crucium — ime je namreč predimsko — ki je ob novi cesti cesarja Antonina Pija nadomestilo vse.

Posebno še, ko so prišli vanj izvrstni keletski kovači in umetni steklarji iz velikega bližnjega naselja pod Gorjanci. Neki bronast vrč, po obliki imenovan oinohoe, iz zgodnjih rimskih Grobelj, kaže očiten keletski stil. Hrani ga naš Narodni muzej v Ljubljani.

Ce je moja misel prava, morajo biti v Krakovem vsaj ponekod sledovi kar dveh rimskih cest. Zgodovinarji so poznali doslej le tisto, ki sta jo opisala Rutar in Premerstein. Slutil sem, da je to Severova, globlje v zemlji pa da se skrivajo ostanki prvotne, ki je bila okoli l. 140 uničena.

Te misli sem z novo teorijo o Cruciumu napisal našim strokovnjakom v Narodnem muzeju, se odpeljal sredi majn lani h graditeljem avtomobilskih cest in od arheologa Petru v Belli cerkvi zvedel, da so pri Dragi brigadi zares pravkar odkrile ote cesti. Na spodnji so ležali poldrug meter debeli plazovi ali morda naplavine rjave hrovce. Bil sem zadovoljen, kot nekoc Leverrier, ko so mu povedali, da so našli na nebuh nov planet na takem na tistem mestu, na katerem ga je on že prej izračunal.

UGANKE DOBE SVOJO RAZLAGO

Uganke o Dolenjski v starem veku so na mah dobiti svojo razlagovo: Ko je rimska cesta skozi Krakovo pred sredino drugega stoletja zginila v naplavinah in močvirju in ni bilo mogoče na popravilo, so se znašli Rimljani odrezani od Balkana in zlasti še od Sische, svoje največje voja-

ške trdnjave na našem jugu. V nagnici so zgradili na Krki pod Belo cerkvijo pristanišče, da so neprebrodno Krakovo za prvo silo obšli po vodi. Obenem je cesar Antonin Pija začel grad